

[Pradžia](#) > ... > [Pinigai Ir Piniginiai Reikalavimai](#) > [Nemokumas, Bankrotas](#) > Scotland

Nemokumas, bankrotas

Škotija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kam gali būti iškelta nemokumo byla?

2016 m. (Škotijos) Bankroto įstatymo (toliau – 2016 m. įstatymas) 1 straipsnyje nustatyta, kad „skolininko turtas gali būti laikinai areštuojamas“. Tai reiškia, kad nemokumo bylą galima iškelti įvairiems subjektams, kurie 2016 m. įstatyme apibrėžiami kaip „skolininkai“. Į šios sąvokos taikymo sritį patenka gyvas skolininkas, miręs skolininkas arba jo testamentas vykdytojas, arba asmuo, kurį galima paskirti mirusio skolininko testamentas vykdytoju, patikėtinis, partneris (įskaitant atvejus, kai partnerystė nutraukta), ribotos atsakomybės partneris (įskaitant atvejus, kai partnerystė nutraukta), kaip apibrėžta 1907 m. Ribotos partnerystės įstatyme, juridinio asmens teises turintis subjektas arba juridinio asmens teisių neturintis subjektas.

Nemokumo bylą taip pat galima iškelti įmonėms (turinčioms arba neturinčioms juridinio asmens teises), kaip nustatyta 1986 m. Nemokumo įstatyme (toliau – 1986 m. įstatymas).

2 Kokios yra nemokumo bylos iškėlimo sąlygos?

Asmens nemokumo byla gali būti iškelta skolininko prašymu (įskaitant skolų, kurių negalima sumokėti per pagrįstą terminą, nurašymo procedūros taikymą) arba kreditoriaus pareiškimu šerifo teisme. Skolininkas taip pat gali sudaryti patikos dokumentą, t. y. savanoriško asmens ir jo kreditorių susitarimo dėl nemokumo forma.

Nemokumo bylą galima iškelti gyvam skolininkui, jo paties prašymu, jeigu:

- bendra jo skolų suma (įskaitant palūkanas) prašymo pateikimo dieną yra ne mažesnė nei 3 000 GBP (svarų sterlingų);
- per 5 metus iki dienos, kurią skolininkas pateikia prašymą, dėl skolininko nebuvo priimta nutartis dėl nemokumo;
- skolininkas konsultavosi su konsultantu finansų klausimais;
- skolininkas padarė pareiškimą dėl įsipareigojimų (įskaitant įsipareigojimą sumokėti patikėtiniui po to, kai buvo priteista suma, kurios dydis nustatytas naudojant bendrą finansinę priemonę);
- skolininkas yra „akivaizdžiai nemokus“ arba per nustatytą terminą jam buvo išduotas pažymėjimas dėl jo turto nemokumo, arba jam buvo išduotas patikos dokumentas, kuris nėra užtikrintas dokumentas, nes kreditoriai gali jam prieštarauti arba su juo nesutikti,

teikiant prašymą skolininkas nelaikomas „akivaizdžiai nemokiu“ atsižvelgiant tik į tai, kad jam buvo išduotas patikos dokumentas arba kad jis savo kreditoriams įteikė tam tikrą pranešimą.

Nemokumo byla taip pat gali būti iškelta gyvam skolininkui jo paties prašymu, tačiau pagal „skolų, kurių negalima sumokėti per pagrįstą terminą, nurašymo procedūrą“, kurioje taikomi tam tikri kriterijai. Tai yra šie kriterijai:

- naudojant bendrą finansinę priemonę nustatoma, kad skolininkui nereikia mokėti įmokos, susijusios su jo nemokumu, arba jis ne trumpiau nei 6 mėnesių laikotarpį, kuris baigėsi prašymo pateikimo dieną, gavo nustatytą įmoką;

- bendra skolininko skolų suma (įskaitant palūkanas) prašymo pateikimo dieną yra ne mažesnė nei 1 500 GBP, bet ne didesnė nei 17 000 GBP;
- bendra skolininko turto vertė prašymo pateikimo dieną neviršija 2 000 GBP;
- skolininko turto vieneto vertė neviršija 1 000 GBP;
- skolininkas neturi žemės;
- skolininkui išduotas pažymėjimas dėl jo turto nemokumo;
- per 10 metų laikotarpį, kuris baigėsi diena anksčiau nei skolininkas pateikė prašymą, dėl skolininko nepriimama jokia nutartis dėl nemokumo pagal skolų, kurių negalima sumokėti per pagrįstą terminą, nurašymo procedūrą išnagrinėjus skolininko pateiktą prašymą ir
- per 5 metų laikotarpį, kuris baigėsi diena anksčiau nei skolininkas pateikė prašymą, dėl skolininko nepriimama jokia nutartis dėl nemokumo pagal kitą nei skolų, kurių negalima sumokėti per pagrįstą terminą, nurašymo procedūrą išnagrinėjus skolininko pateiktą prašymą arba pareiškimą dėl jo nemokumo.

Nemokumo byla gyvam skolininkui taip pat gali iškelti kvalifikuotas kreditorius (arba kvalifikuoti kreditoriai), jeigu skolininkas yra „akivaizdžiai nemokus“ ir kvalifikuotas kreditorius likus ne daugiau kaip 12 savaičių iki pareiškimo pateikimo dienos konsultavo skolininką skolos ir informacijos paketo (angl. *debt advice and information package*, DAIP) klausimais. DAIP – tai 2002 m. (Škotijos) Skolų restruktūrizavimo ir arešto įstatymo (toliau – 2002 m. įstatymas) 10 straipsnio 5 dalyje nurodytas DAIP.

Kvalifikuotas kreditorius (žr. pirmiau) – tai kreditorius, kuris pareiškimo pateikimo dieną (arba, priklausomai nuo konkretaus atvejo, skolininko prašymo pateikimo dieną) yra skolininko likvidžių arba nelikvidžių skolų (išskyrus neapibrėžtas arba būsimas skolas arba pagal nutartį dėl konfiskavimo mokėtinas sumas, nepaisant to, ar jos užtikrintos) (arba vienos tokios skolos), kurių (kurios) dydis yra ne mažesnis nei 3 000 GBP, kreditorius. Kvalifikuoti kreditoriai – tai kreditoriai, kurie minėtą dieną yra skolininko tokių pirmiau minėtų skolų, kurių bendra suma yra ne mažesnė nei 3 000 GBP, kreditoriai.

Atsižvelgiant į tai, kad sąvoka „akivaizdžiai nemokus“ yra sudedamoji kriterijų, kuriuos privalo atitikti skolininkas, kad galėtų pateikti prašymą dėl savo paties nemokumo, arba kai pareiškimą dėl skolininko nemokumo teikia kreditorius, dalis, labai svarbu suprasti šios sąvokos reikšmę. Škotijoje asmuo laikomas akivaizdžiai nemokiu, kai:

- skolininko turtas yra laikomas nemokiu arba skolininkas paskelbiamas bankrutavusiu Anglijoje arba Velse, arba Šiaurės Airijoje, arba
- skolininkas, kurio turtui atitinkamu metu įtakos neturi nutartis dėl apribojimo, kurio turtas nėra sulaikytas pagal atitinkamus sulaikyimo įgaliojimus arba jais remiantis, arba turtui netaikoma nutartis dėl konfiskavimo arba suvaržymo, raštu neinformavo savo kreditorių, kad jis nustojo mokėti savo skolas vykdydamas savo įprastą veiklą, arba
- skolininkui iškelta pagrindinė byla valstybėje narėje, išskyrus Jungtinę Karalystę;
- skolininkas pateikia patikos dokumentą;
- skolininkui tinkamai įteikus reikalavimą sumokėti skolą, per reikalavimo įvykdymo terminą skola nebuvo sumokėta (išskyrus atvejus, kai įteikus reikalavimą skolininkas galėjo ir norėjo grąžinti savo skolas jų mokėjimo dieną, arba, jeigu skolininko turtui poveikį daro nutartis dėl apribojimo arba turtui taikoma nutartis dėl konfiskavimo arba suvaržymo, skolininkas tuo metu galėjo sumokėti skolas suėjus jų mokėjimo terminui);
- priimamas dekretas dėl bet kurios skolininko turto dalies, kuriuo patvirtinamas sumokėjimas arba įkeitimas (išskyrus atvejus, kai įteikus reikalavimą skolininkas galėjo ir norėjo grąžinti savo skolas jų mokėjimo dieną, arba, jeigu skolininko turtui poveikį daro nutartis dėl apribojimo arba turtui taikoma nutartis dėl konfiskavimo arba suvaržymo, skolininkas tuo metu galėjo sumokėti skolas suėjus jų mokėjimo terminui);
- skola nustatoma dekretu arba skolos dokumentu (kaip apibrėžta 2002 m. įstatymo 10 straipsnyje) ir skolininkas ją sumoka pagal to įstatymo 1 dalyje nustatytą skolos grąžinimo tvarką ir tvarka panaikinama (išskyrus atvejus, kai įteikus reikalavimą skolininkas galėjo ir norėjo grąžinti savo skolas jų mokėjimo dieną, arba, jeigu skolininko turtui poveikį daro nutartis dėl apribojimo arba turtui taikoma nutartis dėl konfiskavimo arba suvaržymo, skolininkas tuo metu galėjo sumokėti skolas suėjus jų mokėjimo terminui);
- skolininko kreditorius dėl likvidžios skolos, kurios suma (arba bendra likvidžių skolų suma) yra ne mažesnė nei 1 500 GBP, asmeniškai per teismo pareigūną įteikė skolininkui nustatytos formos reikalavimą prašydamas sumokėti skolą (arba skolas) arba rasti skolos (arba) skolų sumokėjimo garantiją, ir per 3 savaites nuo reikalavimo įteikimo dienos skolininkas nesilaikė reikalavimo arba registruotu laišku informavo kreditorių, kad jis neigia skolos faktą arba kad kreditoriaus reikalaujama grąžinti skolos suma

turi būti sumokėta iš karto.

Gyvam kreditoriui nemokumo bylą taip pat gali iškelti laikinasis administratorius arba pagrindinėje byloje valstybės narės paskirtas likvidatorius.

Pagal patikos dokumentą veikiantis patikėtinis gali iškelti nemokumo bylą gyvam kreditoriui tik tuo atveju, jeigu skolininkas nesilaikė jam pagal patikos dokumentą nustatytos prievolės, kurią jis pagrįstai galėjo įvykdyti, arba bet kokio nurodymo arba reikalavimo, kurį jam pagrįstai pateikė patikėtinis siekdamas įvykdyti patikos dokumentą, arba jeigu patikėtinis savo pareiškime tvirtina, kad nutartis dėl nemokumo atitinka kreditorių interesus.

Nemokumo byla taip pat gali būti iškelta mirusiam skolininkui jo kvalifikuoto kreditoriaus (arba kvalifikuotų kreditorių), laikinojo administratoriaus, pagrindinėje byloje valstybės narės paskirto likvidatoriaus arba pagal patikos dokumentą veikiančio patikėtinio pareiškimu. Nemokumo bylą mirusiam skolininkui taip pat galima iškelti testamento vykdytojo arba asmens, kuris turi teisę būti paskirtas testamento vykdytoju, prašymu.

Tam, kad skolininkas galėtų laikytis patikos dokumento, būtina nustatyti minimalų 48 mėnesių skolos gražinimo terminą, išskyrus atvejus, kai susitariama dėl alternatyvios tvarkos. Pagal patikos dokumentus taip pat reikalaujama, kad asmuo kiekvieną mėnesį dokumento galiojimo laikotarpiu sumokėtų nustatytą sumą. Tačiau savanoriškas patikos dokumentas nėra įpareigojantis bet kuriam kreditoriui, kuris nesutinka su jo sąlygomis, o tam, kad patikos dokumentas būtų užtikrintas, mažiausia skolų suma turi būti 5 000 GBP.

Juridinis asmuo Škotijoje gali būti paskelbiamas nemokiu taikant likvidavimo (savanoriškai arba teismo nutartimi), reorganizavimo (pagal įmonės taikos sutartį (angl. *company voluntary arrangement*, CVA) arba naudojantis administravimo paslaugomis) arba turto administravimo procedūrą. Administravimas taip pat gali būti vykdomas kaip likvidavimo procedūra; nebūtinai kaip reorganizavimo procedūra.

Bet kuris kreditorius (privačiojo arba valdžios sektoriaus) gali kreiptis į teismą prašydamas likviduoti įmonę (privalomas likvidavimas) arba perduoti ją administruoti, o pati įmonė gali būti pertvarkoma ją likviduojant (savanoriškas likvidavimas esant mokumo arba nemokumo būsenai, kai nutartis dėl mokumo priimama atsižvelgiant į gebėjimą sumokėti visas skolas per 12 mėnesių). Įmonė taip pat gali pateikti teismui pareiškimą dėl jos likvidavimo. Be to, valstybės sekretorius gali kreiptis į teismą prašydamas likviduoti įmonę, jeigu tai atitinka viešąjį interesą. Tokios įmonės nebūtinai turi būti nemokios.

Priverstinis likvidavimas gali būti pradėtas atsižvelgiant į tai, kad įmonė nesugeba sumokėti savo skolų (nemokumas) ir toks nesugebėjimas įrodomas neįvykdytu teisės aktuose nustatytu reikalavimu atlikti mokėjimą arba neįvykdytu teismo sprendimu. Teismas taip pat gali prašyti, kad įmonė būtų likviduojama, remiantis tuo, kad tai yra sąžininga ir teisinga. Bet kuriuo metu po to, kai (bet kuri šalis) pateikė teismui pareiškimą dėl privalomo likvidavimo, teismas gali paskirti laikinąjį likvidatorių. Toks likvidatorius paprastai paskiriamas siekiant apsaugoti įmonės turtą iki teismo posėdžio dėl likvidavimo pradžios. Laikinojo likvidatoriaus įgaliojimai nustatomi teismo nutartimi, kuria jis paskiriamas.

Įmonei taikomas administravimas, jeigu ji yra nemoki arba tikėtina, kad taps nemoki. Teismų praktikoje nustatyta, kad šia prasme sąvoka „tikėtina“ reiškia labiau tikėtiną nei netikėtiną galimybę. Įmonė arba jos direktoriai gali paskirti administratorių tą patį gali padaryti ir kintamo dydžio įkaito turėtojas (pvz., ne teismo atliekamas paskyrimas).

Įmonė gali pasiūlyti sudaryti įmonės taikos sutartį. Kad tai galėtų padaryti, įmonė turi būti nemoki. Sudaryti įmonės taikos sutartį taip pat gali pasiūlyti likvidatorius arba administratorius (jeigu jau pradėta likvidavimo arba administravimo procedūra).

Iš karto po to, kai pradėdama nagrinėti byla (įmonės pertvarkymas siekiant ją likviduoti; teismo nutartis dėl administravimo arba likvidavimo, arba teismui įteikiamas pranešimas apie administratoriaus paskyrimą (jeigu jis buvo paskirtas ne teismo nutartimi), pareigūnas gali imtis veiksmų.

3 Kokia nuosavybė sudaro nemokaus subjekto turto dalį? Kaip tvarkomas

turtas, kurį skolininkas įgijo arba kuris jam perduotas po to, kai buvo iškelta nemokumo byla?

Visas skolininko turtas, išskyrus tam tikras išimtis, patikėtiniui pereina nemokumo dieną ir šis turtas tampa nemokiu turtu. Turtas perimamas iš skolininko ir pereina patikėtiniui. Patikėtinis taip pat įgyja teisę į turta, kuris pereina skolininkui po laikino arešto dienos, tačiau anksčiau nei skolininkas įvykdo įsipareigojimus. Į bendrą skolininko turto vertę neįskaičiuojamos palūkanos, kurias nuomininkas privalo sumokėti pagal nuomos sutartį, kuri yra užtikrinta nuoma, kaip apibrėžta 1988 m. (Škotijos) Būsto įstatymo II dalyje, arba reguliuojama nuoma, kaip apibrėžta 1984 m. (Škotijos) Nuomos įstatyme ir pagal kurią, atsižvelgiant į bet kokią to įstatymo VIII dalies nuostatą, negalima teisėtai reikalauti perleisti įmoką, arba Škotijos saugi nuoma, kaip apibrėžta 2001 m. (Škotijos) Gyvenamojo būsto įstatyme.

Turtui, kuris nepereina patikėtiniui, priskiriamas bet koks už gyvenamojo būsto ribų laikomas turtas, kurio pagal 2002 m. įstatymo 11 straipsnio 1 dalį negalima areštuoti, arba bet koks gyvenamajame būste esantis turtas, kuris pagal 2002 m. 3 dalį laikomas neesminiu turtu. Turtas, kurį skolininkas valdo kaip kito asmens patikėtinis, patikėtiniui taip pat nepereina. Be to, jeigu skolininkas, kuriam taikoma skolų, kurių negalima sumokėti per pagrįstą terminą, nurašymo procedūra, pagrįstai reikalauja naudotis transporto priemone, bet kuri skolininkui priklausanti transporto priemonė, kurios vertė neviršija 3 000 EUR, nėra laikoma turtu.

Tai, kad skolininko turtas pereina patikėtiniui, neturi įtakos būsto savininko hipotekai.

Reikėtų nepamiršti, kad nuostatos dėl turto perėjimo neturi įtakos bet kurio kreditoriaus, kurio reikalavimai užtikrinti, pirmajai teisei, palyginti su patikėtinio teise.

Pagal patikos dokumentą skolininko turtas perleidžiamas administruoti kreditorių naudai ir siekiant sumokėti skolas, nors skolininkas gali perleisti tik tą turta, kuris gali būti perleidžiamas savanoriškai. Jeigu patikos dokumentas yra užtikrintas, 2016 m. įstatyme įtvirtintos nuostatos, susijusios su sutarties dėl skolininko paveldimo turto sudarymu.

Juridinio asmens nemokumo atveju nemokumo procedūra taikoma visam įmonei priklausančiam turtui, nepaisant jo buvimo vietos. Sąvokos „turtas“ teisinė apibrėžtis yra plati.

4 Kokius įgaliojimus atitinkamai turi skolininkas ir nemokumo specialistas?

Patikėtinis asmens nemokumo byloje arba pagal patikos dokumentą veikiantis patikėtinis (arba bet kuris pareigūnas) turi atitikti kompetentingam nemokumo specialistui keliamus reikalavimus. Nemokumo specialisto sąvokos reikšmė pagal 1986 m. įstatymo nuostatas Škotijoje ir Anglijoje ir Velse yra vienoda. Jeigu asmuo, išskyrus bankroto administratorių, nebūdamas kompetentingas nemokumo specialistas Škotijoje veikia kaip patikėtinis, jis daro nusikalstamą veiką.

Nemokumo specialistu gali būti tik fizinis asmuo. Licencijas gali išduoti tik profesinė įstaiga, kuriai atitinkamus įgaliojimus suteikė valstybės sekretorius. Kad gautų licenciją, pareiškėjas privalo išlaikyti egzaminą ir turėti praktinės su nemokumu susijusios patirties, atitinkančios tam tikrą valandų skaičių.

Kiekvienoje fizinio asmens nemokumo byloje yra patikėtinis, kuris vykdo šias bendrąsias funkcijas:

- susigražina, valdo ir perduoda skolininko turta, nepaisant to, ar jis yra Škotijoje, ar kitur;
- paskirsto turta skolininko kreditoriams, atsižvelgdamas į jų atitinkamas teises;
- nustato skolininko nemokumo priežastis ir su tuo susijusias aplinkybes;
- nustato skolininko įsipareigojimų ir turto būklę;
- savo įgaliojimų laikotarpiu veda registracijos knyga siekdamas tiksliai fiksuoti laikino arešto procesą;
- reguliariai tvarko sąskaitas, susijusias su veiksmais dėl skolininko turto; su tokiomis sąskaitomis bet kuriuo pagrįstu metu gali susipažinti įgaliotiniai (jeigu jie paskirti), kreditoriai ir skolininkas, ir,
- nepaisant to, ar patikėtinis vis dar veikia nemokumo byloje, teikia bankroto administratoriui tokią informaciją, kuri, jo manymu, yra būtina tam, kad pastarasis galėtų įvykdyti savo funkcijas pagal 2016 m. įstatymą.

Patikėtinis, atlikdamas savo funkcijas, taip pat atsižvelgia į patarimus, kuriuos jam davė įgaliotiniai (jei tokių yra).

Jeigu patikėtinis turi pagrįstų priežasčių manyti, kad nemokus skolininkas padarė su savo turtu, turto tvarkymu arba elgesiu vykdant verslo veiklą arba tvarkant finansinius reikalus susijusių nusikalstamą veiką arba kad tokią nusikalstamą veiką padarė kitas nei skolininkas asmuo su skolininku, laikinuoju patikėtinio arba patikėtinio sudarydamas susitarimus dėl skolininko turto arba tvarkydamas verslo arba finansinius reikalus, tuomet patikėtinis apie tai praneša bankroto administratoriui. Be to, jeigu patikėtinis turi pagrįstų priežasčių manyti, kad dėl bet kokio skolininko elgesio šerifas gali patenkinti prašymą priimti nutartį dėl su bankrotu susijusių apribojimų, patikėtinis apie tai praneša bankroto administratoriui. Pranešimai yra visiškai slapti.

Jeigu bankroto administratorius yra patikėtinis, jis gali kreiptis į šerifą, prašydamas pateikti nurodymus, susijusius su bet kuriuo konkrečiu nemokumo byloje kilusiu klausimu.

Jeigu skolininkas, kreditorius arba bet kuris kitas suinteresuotas asmuo yra nepatenkintas kuriuo nors patikėtinio veiksmu, neveikimu arba sprendimu, jis gali kreiptis į šerifo teismą ir šerifas, gavęs tokį prašymą, gali patvirtinti, panaikinti arba pakeisti bet kurį patikėtinio veiksmą arba sprendimą arba gali duoti patikėtinio nurodymus, arba priimti tokią nutartį, jei tai, jo manymu, yra tinkama.

Dėl nemokumo specialisto, kuris veikia kaip pareigūnas, darbo užmokesčio susitaria nemokios įmonės kreditoriai. Nemokumo specialistas gali kreiptis į teismą, jeigu mano, kad kreditorių nustatytas bazinis atlyginimas yra nepakankamas. Kreditoriai gali kreiptis į teismą, jeigu mano, kad atlyginimas yra per didelis.

5 Kokiomis sąlygomis galima remtis įskaitymais?

Skola, kuri atsiranda iki nemokumo, gali būti įskaitoma atsižvelgiant į kreditoriaus reikalavimą, kuris atsirado iki nemokumo. Skola, kuri atsirado skolininkui tapus nemokiam, gali būti įskaitoma atsižvelgiant į reikalavimą, kuris atsirado skolininkui tapus nemokiam.

6 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių?

Nors patikėtinis fizinio asmens nemokumo byloje atstovauja kreditoriams ir skolininkui, patikėtinis neatstovauja skolininkui tiek, kiek tai susiję su skolininko įsipareigojimais. Todėl patikėtinis, prisiimdamas pareigas ir perimdamas valdyti turtą, nėra įsipareigojęs skolininko kreditoriams kokiu nors būdu toliau vykdyti įsipareigojimus arba sutartis, kurios galioja pradėjus nemokumo bylą. Tačiau patikėtinis, gavęs kreditorių įgaliojimus, gali patvirtinti sutartį. Tai darydamas patikėtinis tiesiogiai įsipareigoja kreditoriams (arba asmenims, kurie suteikė įgaliojimus) arba bus asmeniškai įpareigotas ginti kreditorių teises. Patikėtinis, kuris patvirtina sutartį neturėdamas kreditorių įgaliojimų, asmeniškai atsako už įsipareigojimų įvykdymą.

Patikėtinis gali sudaryti sutartį, kai manoma, jog tai bus naudinga administruojant skolininko turtą, išskyrus atvejus, kai sutartį sudaryti draudžiama atsižvelgiant į aiškias arba numanomas sutarties sąlygas.

Pagal tam tikras sutartis patikėtinis gali nesiimti jokių vykdymo veiksmų ir paprasčiausiai reikalauti įvykdyti jo naudai sutartį; pavyzdžiui, gauti mokėjimą. Patikėtinis gali vykdyti įsipareigojimus ir veiksmus pagal kitas sutartis, nes tai būtų naudinga turtui.

Jeigu patikėtinis nepatvirtina sutarties, tuomet kita šalis, kaip įprastas kreditorius nemokumo byloje, gali reikalauti atlyginti žalą, tačiau jis to padaryti negali, jeigu sutartyje nesant specialios nuostatos kita šalis nutraukė sutartį arba tam pritarė skolininkui tapus nemokiam.

Patikėtinio įgaliojimai fizinio asmens nemokumo byloje nustatyti 2016 m. įstatymo 110 straipsnyje. Patikėtinis privalo per 28 dienas nuo bet kurios šalies, kuri su skolininku sudarė sutartį, rašytinio prašymo gavimo patvirtinti sutartį arba atsisakyti tai padaryti. 28 dienų terminas gali būti pratęstas šerifo teismo prašymu, jeigu bankroto administratorius yra patikėtinis, arba bankroto administratoriaus prašymu, jeigu jis nėra patikėtinis. Kiekvieną tokį sprendimą pratęsti terminą galima peržiūrėti arba apskųsti. Bankroto administratorius prieš priimdamas sprendimą arba imdamasis atlikti bet kokią peržiūrą taip pat gali perduoti bylą šerifui, kad jis pateiktų nurodymus. Jeigu patikėtinis raštu neatsako į bet kurios sutarties šalies prašymą per 28 dienų terminą (arba, priklausomai nuo konkretaus atvejo, per bet kurį ilgesnį terminą), tuomet laikoma, kad patikėtinis atsisakė patvirtinti sutartį.

Nuolatinis tam tikrų paslaugų (komunalinių arba ryšių ir IT paslaugų) teikimas laikomas „esminėmis paslaugomis“, todėl nemokumo atveju jos gali būti teikiamos toliau nereikalaujant sumokėti kokių nors įsiskolinimų iškelus nemokumo bylą.

Juridinio asmens nemokumo byloje nemokumo pareigūnas neturi jokios prievolės vykdyti skolininko įmonės sudarytų sutarčių. Likvidatorius gali atsisakyti nepelningos sutarties ir taip panaikinti nemokaus skolininko suinteresuotumą sutartimi / atsakomybę už jos vykdymą (priešinga šalis nemokumo byloje gali reikalauti atlyginti nuostolius ir (arba) žalą, susijusią su nemokumu). Kitų paslaugų, išskyrus šias esmines paslaugas, teikėjai nemokumo atveju gali nutraukti sutartis (jeigu jose yra tokia nuostata). Nemokumo byloje bet kokios prekės ir (arba) paslaugos, už kurias nesumokėta, įtraukiamos į reikalavimą.

7 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės individualių kreditorių iškeltoms byloms (išskyrus nebaigtas nagrinėti bylas)?

Fizinio asmens nemokumo bylose pagal 2016 m. įstatymo 109 straipsnio 5 dalį patikėtiniui leidžiama iškelti, ginti arba tęsti bet kokią bylą, susijusią su skolininko turtu.

Iš esmės, jeigu kuris nors asmuo turi reikalavimą skolininkui nemokumo dieną, jis reikalavimą pareiškia nemokumo byloje. Vis dėlto skolininkui iškelta byla yra tinkamiausias būdas nustatyti ginčijamos skolos faktą.

Likvidavimo ir administravimo procedūrų atveju nustatomas pratęsimo terminas. Iškelus bankroto bylą be pareigūno sutikimo arba teismo leidimo įmonei negalima pareikšti ieškinio.

Sudarius įmonės taikos sutartį, nė vienas sutarties saistomas kreditorius negali pareikšti ieškinio siekdamas susigrąžinti skolą (nes jis privalo laikytis taikos sutarties). Tokį ieškinį gali pareikšti kreditorius, kuris nedalyvavo tvirtinant taikos sutartį, jeigu suma nebuvo sumokėta.

8 Kokios yra nemokumo bylų pasekmės tolesniam bylų, nebaigtų nagrinėti bankroto bylos iškelimo metu, nagrinėjimui?

Skolininkas negali iškelti bylos teisme arba toliau ją nagrinėti, jeigu tai nori padaryti patikėtinis. Patikėtiniui reikėtų pranešti apie bylą taip sudarant jam galimybę įsitraukti į bylos nagrinėjimą arba ją ginti. Tačiau teismo byla gali būti tęsiama nepaisant patikėtinio pozicijos.

Byla, kuri turi įtakos statusui; pavyzdžiui, skolininkas gali siekti nutraukti santuoką nepaisant to, kad jam iškelta nemokumo byla. Ieškinyje dėl nuostolių kompensavimo pareiškiamas asmeniškai šaliai, todėl patikėtinis neturi teisės inicijuoti bylos, tačiau patikėtinis gali pareikšti ieškinį dėl nuostolių, susijusių su palikimu, arba įsitraukti į bylą, kurioje prašoma kompensacijos, arba skolininkas gali atsiskaityti patikėtiniui už visas bet kurioje byloje gautas pajamas.

Škotijoje galioja nuostata, pagal kurią skolininkui leidžiama pranešti apie savo ketinimą prašyti iškelti nemokumo bylą arba priimti patikos dokumentą prašant pratęsti terminą. Pratęsus terminą, skolininkui suteikiama papildoma 6 savaičių apsauga nuo patikrinimo. Todėl šiuo laikotarpiu teisme byla gali būti nagrinėjama toliau, kol bus pradėta nemokumo byla, tačiau nebus leidžiama deramai patikrinti bet kurio priimto teismo sprendimo.

Likvidavimo ir administravimo procedūros atveju nustatomas pratęsimo terminas. Ieškinių, kurie nemokumo dieną dar nebuvo išnagrinėti, negalima toliau nagrinėti be pareigūno sutikimo arba teismo leidimo.

Kreditorius, kurio reikalavimai neužtikrinti ir kuris įmonės taikos sutarties patvirtinimo metu dalyvauja nagrinėjant ieškinį, negali toliau palaikyti tokio ieškinio, nes jis būtų saistomas įmonės taikos sutarties sąlygų, nepaisant to, ar jis pats pritarė balsuojant dėl tokios sutarties patvirtinimo).

9 Kokie yra pagrindiniai kreditorių dalyvavimo nemokumo bylose elementai?

Kreditoriai nemokumo byloje gali dalyvauti įvairiais būdais, įskaitant kreditorių susirinkimus. Per 60 dienų nuo nutarties dėl nemokumo priėmimo patikėtinis turi nuspręsti, ar pagal teisės aktus sušaukti kreditorių susirinkimą.

Jeigu susirinkimas sušaukiamas, dalyvaujantys kreditoriai gali balsuoti dėl patikėtinio pakeitimo. Jeigu patikėtinis nusprendžia susirinkimo nesušaukti, kreditoriai gali prašyti, kad jis būtų sušauktas ir tokiu atveju patikėtinis privalo sušaukti susirinkimą, jeigu to prašo ne mažiau kaip ketvirtadalį reikalavimų vertės turinčių kreditorių (atsižvelgiant į bendrą gražintą skolą). Kitus susirinkimus kreditoriai gali sušaukti bet kuriuo metu. Susirinkimas turi įvykti, jeigu jį sušaukti prašo dešimtadalį kreditorių arba trečdalį reikalavimų vertės (atsižvelgiant į gražintą skolą) turinčių kreditorių. Kreditorių susirinkime gali būti pateikiami nurodymai patikėtinui, tačiau patikėtinis ir kiti kreditoriai turi teisę pateikti skundą šerifo teismui. Įgaliotinius galima išrinkti bet kuriame kreditorių susirinkime. Įgaliotinius galima išrinkti, kad jie teiktų bendro pobūdžio konsultacijas ir prižiūrėtų bankroto administravimo veiklą, įskaitant patikėtinio sąskaitų auditą. Įgaliotiniai yra kreditoriai arba jų įgalioti atstovai. Neišrinkus įgaliotinių, šią funkciją atlieka bankroto administratorius.

Reikalaujama, kad patikėtiniai pirmųjų metų pabaigoje pateiktų sąskaitas ir paskui jas periodiškai teiktų iki nemokumo pabaigos. Sąskaitų auditą turi atlikti bankroto administratorius arba išrinkti įgaliotiniai. Kreditoriams bus nusiųstos sprendimo dėl patikėtinio išlaidų ir atlyginimo apskaičiavimo kopijos. Kreditoriai gali prašyti leisti susipažinti su sąskaitomis ir gali skųsti sprendimą.

Kalbant apie įprastą patikos dokumentą, pažymėtina, kad aktas nebus privalomas kreditoriams, jeigu jie nesutiks su jo sąlygomis ir jeigu patikos dokumentas nebus užtikrintas.

Įmonių nemokumo bylose kreditoriai dalyvauja nemokumo byloje vykstant kreditorių susirinkimams ir kitiems sprendimų priėmimo procesams. Jie taip pat gali sudaryti komitetą ir išrinkti jo narius. Pareigūnai privalo kreditorius nuolat informuoti (kas 6 arba 12 mėnesių, priklausomai nuo procedūros) apie bylos nagrinėjimo eigą.

10 Kaip nemokumo specialistas gali naudotis ar disponuoti turtu?

Asmens nemokumo byloje patikėtinis kreditorių vardu administruoja nemokų turtą ir turi įgaliojimus nustatyti ir susigražinti skolininko turtą, kuris pereina patikėtinui. Iš tiesų, 2016 m. įstatymo 109 straipsnyje nustatyta, kad patikėtinis, netrukus po to, kai tai įmanoma jį paskyrus ir siekdamas susigražinti skolininko turtą (pagal įstatymo 113 straipsnį dėl skolininko šeimos pajamų), perima visą jam perėjusį skolininko turtą ir bet kurį skolininko turimą dokumentą arba kontrolės teises, susijusias su jo turtu arba verslo ar finansiniais reikalais. Patikėtinis taip pat gali parengti ir tvarkyti turto aprašą ir atlikti turto vertinimą, o paskui nusiųsti bet kokio tokio aprašo ir vertinimo kopiją bankroto administratoriui. Patikėtinis taip pat turi teisę susipažinti su visais trečiosios šalies turimais dokumentais, susijusiais su skolininko turtu arba verslu arba finansiniais reikalais, kuriuos skolininkas nusiuntė trečiajai šaliai arba tai buvo padaryta jo vardu, ir daryti bet kurio tokio dokumento kopijas. Jeigu kuris nors asmuo trukdo patikėtinui, kuris naudojasi arba bando pasinaudoti įgaliojimais susipažinti su dokumentais, šerifas patikėtinio prašymu gali įpareigoti tą asmenį nustoti trukdyti patikėtinui. Patikėtinis taip pat gali reikalauti pateikti bet kokią skolininko teisę patvirtinantį aktą arba kitą dokumentą, nepaisant to, kad teisė areštuoti turtą įgyvendinama dėl nuosavybės teisės akto arba dokumento, tačiau nedarant poveikio bet kokiai pirmaeilei areštuotojo teisei.

Susigražintą turtą patikėtinis privalo valdyti ir parduoti. Pagal 2016 m. įstatymo 109 straipsnio nuostatas patikėtinis iš karto po to, kai paskiriamas, konsultuojasi su bankroto administratoriumi dėl savo funkcijų vykdymo ir, atsižvelgiant į tam tikras išimtis, laikosi bet kokių bendrų ar konkrečių nurodymų, kuriuos jam, priklausomai nuo bylos, davė kreditoriai, remdamiesi įgaliotinių prašymu, šerifas arba bankroto administratorius dėl tokių patikėtinio funkcijų vykdymo.

Patikėtinis gali imtis vieno iš toliau išvardytų veiksmų:

- vykdyti arba nutraukti bet kokią skolininko veiklą;
- pradėti bet kokią teisinį procesą, susijusį su skolininko turtu, gintis tokiame procese arba jį tęsti;
- pateikti užstatą dėl bet kurios turto dalies;
- jeigu bet kuri teisė, galimybė arba kitas įgaliojimas yra susijęs su skolininko turtu, – atlikti mokėjimus arba prisiimti įsipareigojimus, siekiant kreditorių naudai gauti bet kokią turtą, kuriam taikoma teisė, galimybė arba įgaliojimas;
- skolintis pinigų, jeigu tai yra būtina, kad patikėtinis galėtų apsaugoti skolininko turtą, ir
- vykdyti ir valdyti draudimo polisus, susijusius su skolininko verslu arba nuosavybe.

Patikėtinis bet kokią skolininko turtą gali parduoti viešai arba derėdamasis privačiai.

Toliau nurodytos taisyklės taikomos parduodant bet kurią skolininko paveldimo turto dalį, kurios paveldimą užstatą turi kreditorius arba kreditoriai, jeigu kreditoriaus (kreditorių), kurio (kurių) reikalavimai užtikrinti, teisės, palyginti su patikėtinio teisėmis, yra pirmąsios:

- patikėtinis gali parduoti tą dalį tik pritarus kiekvienam tokiam kreditoriui, išskyrus atvejus, kai jis gauna pakankamai didelę kainą, kad sumokėtų už kiekvieną tokį užstatą;
- kreditoriui draudžiama imtis veiksmų siekiant priverstinai gauti užstatą dėl tos dalies po to, kai patikėtinis informavo kreditorių, kad jis ketina tą turto dalį parduoti, ir patikėtinis pradėjo tos dalies pardavimo procedūrą po to, kai kreditorius pranešė patikėtinui, kad jis ketina pradėti jo pardavimo procedūrą;
- jeigu patikėtinis arba kreditorius pateikė pranešimą (kaip aprašyta pirmiau), tačiau nepagrįstai vėlavo vykdyti pardavimo procedūrą, tuomet, leidus šerifui, bet kuris pranešimą gavęs kreditorius gali priverstinai gauti užstatą arba atvirkščiai, patikėtinis gali parduoti tą turto dalį.

Patikėtinio funkcija, susijusi su skolininko turtu, apima su turtu susijusių skolų pardavimą su atgręžtinio reikalavimo teise į turtą arba be jos.

Patikėtinis gali parduoti bet kurias greitai gendančias prekes nesilaikydamas jokių duotų nurodymų, jeigu mano, kad tokių nurodymų laikymasis turėtų neigiamos įtakos pardavimo procesui.

Pagal 2016 m. įstatymo 109 straipsnį patikėtinis ar patikėtinio partneris arba bet kuris įgaliotinis negali pirkti bet kurio skolininko turto.

Patikėtinis privalo laikytis 2016 m. įstatymo 109 straipsnio 7 dalies reikalavimų ir gali atlikti bet kokius pagal 109 straipsnį leistinus veiksmus tik jeigu tai, jo manymu, finansiniu požiūriu būtų naudinga skolininko turtui ir atitiktų kreditorių interesus.

11 Kokie reikalavimai turi būti nukreipti į nemokaus skolininko turtą ir kaip vertinami reikalavimai, atsiradę iškelus nemokumo bylą?

Kreditoriaus reikalavimai bet kurioje Škotijos nemokumo byloje yra susiję su skolomis, kurios paprastai turėjo būti sumokėtos nemokumo dieną. Jeigu prašymą pateikė skolininkas, tuomet nemokumo data yra nutarties priėmimo diena. Jeigu nemokumas atsirado dėl kreditoriaus pateiktos paraiškos, tuomet nemokumo data yra pirmoji kreditoriaus šaukimo į teismą diena.

Patikėtinio išlaidos ir atlyginimas, paraišką dėl skolininko nemokumo pateikęs kreditoriaus patirtos išlaidos arba paraiškoje nurodytos išlaidos ir skolų palūkanos, atsiradusios nuo nemokumo dienos iki skolos sumokėjimo, taip pat sumokamos iš turto (jeigu surenkama pakankamai lėšų).

Reikalavimų, kurie atsirado iškelus nemokumo bylą, negalima prašyti patenkinti. Todėl kreditorius, kurio reikalavimas atsiranda po laikinojo arešto, turi reikalavimą skolininko atžvilgiu, todėl gali būti iškelta papildoma nemokumo byla. Iš tiesų, vienam skolininkui galima iškelti daugiau nei vieną nemokumo bylą.

Juridinio asmens nemokumo atveju dėl visų iki nemokumo pradžios susidariusių skolų ir įsipareigojimų, už kuriuos atsako įmonė, nemokumo byloje gali būti pateikti reikalavimai. Taip pat gali būti reikalaujama gražinti ateityje mokėtinas skolas, kurių dydis patikslinamas atsižvelgiant į dabartines vertes. Dėl tam tikrų nusikalstamų veiksmų (pvz., prekybos narkotikais) atsirandantys įsipareigojimai nėra įrodinėjami administravimo arba likvidavimo byloje. Įsipareigojimai, kurie atsirado iškelus bylą, priskiriami išlaidų kategorijai. Šiems įsipareigojimams taikoma būtent jiems pritaikyta mokėjimo hierarchija, tačiau visi jie turi būti sumokėti iki to laiko, kai pinigai paskirstomi kreditoriams.

12 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą?

2016 m. įstatymo 122 straipsnyje įtvirtintos nuostatos dėl reikalavimų pateikimo asmens nemokumo byloje. Siekdamas gauti sprendimą dėl kreditoriaus teisės (atsižvelgiant į turimas lėšas) į skolininko turto kvotą, kreditorius privalo pateikti reikalavimą patikėtinui ne vėliau kaip „atitinkamą dieną“. Atitinkama diena yra 120-oji diena, skaičiuojama nuo dienos, kurią kreditoriui įteikiamas pranešimas dėl to, ar patikėtinis ketina pagal teisės aktus susaukti susirinkimą, arba, jeigu pranešimas įteikiamas kreditoriui, – 120-oji diena, skaičiuojama nuo

dienos, kurią patikėtinis kreditoriui įteikia pranešimą, kuriame prašoma pateikti reikalavimus.

Jeigu kreditorius patikėtinui (po atitinkamos dienos) reikalavimą pateikia pavėluotai, tuomet patikėtinis gali dėl bet kurio ataskaitinio laikotarpio pateikti sprendimą dėl kreditoriaus teisės (atsižvelgiant į turimas lėšas) į skolininko turto kvotą, jeigu reikalavimas pateikiamas ne vėliau kaip likus 8 savaitėms iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir jeigu buvo išimtinių aplinkybių, dėl kurių reikalavimo nebuvo galima pateikti iki atitinkamos dienos.

Patikėtinis, siekdamas patvirtinti kreditoriaus pateikto reikalavimo galiojimą arba sumą, gali reikalauti kreditoriaus pateikti papildomų įrodymų. Kita vertus, patikėtinis gali reikalauti, kad bet kuris kitas asmuo, kuris, jo manymu, gali pateikti atitinkamus įrodymus, juos pateiktų. Jeigu kreditorius arba kitas asmuo atsisako arba vėluoja tai padaryti, patikėtinis gali kreiptis į šerifo teismą prašydamas priimti nutartį, kurioje reikalaujama, kad kreditorius arba kitas asmuo atvyktų į uždarą reikalavimo nagrinėjimo posėdį šerifo teisme.

Kreditorius savo reikalavimus turi pateikti naudodamas 2016 m. (Škotijos) Bankroto taisyklėse nustatytą formą.

Kreditoriai reikalavimą pareikšti (skolos įrodymą pateikti) gali bet kuriame juridinio asmens nemokumo bylos etape. Reikalavimą būtina pareikšti, kad dėl jo būtų galima balsuoti bet kuriame susirinkime (arba kitoje sprendimo priėmimo procedūroje) arba gauti skirstomo turto dalį. Administravimo arba likvidavimo byloje, kurioje ketinama paskirstyti turtą, pareigūnas parengia raštą visiems kreditoriams, kurie dar turi įrodyti savo reikalavimus, ir informuoja apie turto paskirstymą, bei ragina juos pateikti reikalavimus ir nustato galutinę datą tai padaryti, kad kreditoriai dalyvautų paskirstant turtą. Pareigūnas gali nagrinėti reikalavimus, kurie buvo pateikti suėjus šiai datai, tačiau jis neprivalo to daryti. Jei likvidavimo procedūrą vykdo teismas, galioja standartinė forma, kurią reikia pateikti siekiant įrodyti skolas. Bet kurioje kitoje procedūroje standartinės formos nėra, tačiau kitoms procedūroms taikomos teisinės sistemos nuostatose nurodyta, kokius įrodymus reikia pateikti paskirstant turtą. Jeigu kreditorius nepareiškia reikalavimo laiku, jis negali trukdyti paskirstyti turtą.

13 Kokios yra taisyklės, reglamentuojančios pajamų paskirstymą? Koks yra reikalavimų ir kreditorių teisių eiliškumas?

Asmens nemokumo byloje turtas paskirstomas tokia eilės tvarka:

1. laikinojo patikėtinio išlaidos ir atlyginimas administruojant skolininko turtą;
2. patikėtinio išlaidos ir atlyginimas administruojant skolininko turtą;
3. jeigu skolininkas yra miręs, pagrįstai patirtos išlaidos iki mirties ir laidojimo išlaidos, taip pat pagrįstai patirtos išlaidos administruojant mirusiojo turtą;
4. išlaidos, kurias pagrįstai patyrė pareiškimą dėl skolininko nemokumo pateikęs arba skolininko prašymui dėl jo nemokumo pritaręs kreditorius;
5. įprastos pirmosios skolos (išskyrus bet kokias palūkanas, kurios dėl skolos susikaupė nemokumo dieną);
6. antrinės pirmosios skolos (išskyrus bet kokias palūkanas, kurios dėl skolos susikaupė nemokumo dieną);
7. įprastos skolos;
8. teisės aktuose nustatytos palūkanos įprastoms pirmosios skoloms, antrinėms pirmosios skoloms ir įprastoms skoloms, kurios atsirado nemokumo dieną ir skolos mokėjimo dieną, ir
9. bet kokia atidėta skola.

Bet koks perteklius, kuris liko visiškai sumokėjus skolas, grąžinamas skolininkui arba jo paveldėtojams arba teisių perėmėjams.

Tam tikri reikalavimai, kurie atsiranda dėl darbo santykių, laikomi pirmosios ir mokėtinais atlyginus išlaidas, tačiau iki to laiko, kai reikalavimus pareiškia kintamo dydžio įkaito turėtojai ir kreditoriai, kurių reikalavimai neužtikrinti.

14 Kokios yra nemokumo bylų užbaigimo (ypač pasiekus susitarimą su kreditoriais) sąlygos ir pasekmės?

Paprastai laikoma, kad nemokumo byla yra užbaigta, kai baigiamas administravimas ir patikėtinis grąžina kreditoriams bet kokią turtą, uždaro visas sąskaitas ir įvykdo įsipareigojimus. Tačiau Škotijos teismų praktikoje nustatyta, kad nemokumo byla tęsiama nepaisant skolininko ir patikėtinio įsipareigojimų įvykdymo. Taip yra

todėl, kad procesas gali būti atnaujintas pateikus prašymą teismui arba tam tikromis aplinkybėmis – bankroto administratoriui.

Užbaigus nemokumo bylą, pagal 2016 m. įstatymo 145 straipsnį skolininkas Jungtinėje Karalystėje atleidžiamas nuo visų skolų ir įsipareigojimų, už kuriuos jis buvo atsakingas nemokumo dieną. Todėl kreditoriai nebegali priversti skolininko grąžinti šias skolas. Tačiau esama išimčių, kai skolininkas neatleidžiamas nuo bet kurios prievolės sumokėti taikos teisėjo teisme (arba apygardos teisme) nustatytą baudą, bet kurios prievolės pagal nutartį dėl kompensavimo, kaip apibrėžta 1995 m. (Škotijos) Baudžiamojo proceso įstatymo 249 straipsnyje (1995 m. įstatymas), bet kurios prievolės konfiskuoti pinigų sumą, sumokėtą į teismo sąskaitą pagal 1995 m. įstatymo 24 straipsnio 6 dalį; bet kurios prievolės, kuri atsirado dėl sukčiavimo arba patikos pažeidimo, bet kurios prievolės sumokėti alimentus arba bet kokią su alimentais susijusią sumą pagal įstatymą arba teisinės valstybės principą, arba bet kokią periodinę išmoką, mokėtiną santuokos nutraukimo atveju, remiantis teismo nutartimi arba laikantis pareigos, kai tokia išmoka nėra susijusi su alimentais arba nėra periodinė išmoka, kuri būtų įtraukta į kreditoriaus reikalavimo sumą, arba parama vaiko išlaikymui, kaip apibrėžta 1991 m. Paramos vaikui įstatyme (1991 m. įstatymas), kuri nebuvo sumokėta dėl bet kurio laikotarpio iki dienos, kai laikinai buvo areštuotas bet kurio asmens, kuris ją turėjo sumokėti, arba bet kurio darbdavio, kuris ją atskaitė pagal 1991 m. įstatymo 31 straipsnio 5 dalį arba turėjo ją atskaityti, turtas.

Baigus galioti patikos dokumentui, skolininkas atleidžiamas nuo visų jo patikos dokumente nurodytų skolų numatant, kad skolininko patikėtinis laiko, jog skolininkas įvykdė savo prievoles pagal patikos dokumentą.

Škotijoje panaikinta nuostata dėl pareiškimų dėl nemokumo, pateiktų po 2015 m. balandžio 1 d., turinio, remiantis 2014 m. (Škotijos) Bankroto ir konsultavimo paskolų klausimais įstatymo 18 straipsniu.

Galioja išsamios procedūrinės taisyklės dėl pasitraukimo iš visų juridinių asmenų nemokumo bylų ir (arba) jų užbaigimo likviduojant ir reorganizuojant juridinį asmenį.

Teismo patvirtinimas nereikalingas reorganizavimo planų atveju, tačiau nukentėjusioji šalis gali kreiptis į teismą, jeigu mano, kad jos interesai buvo be reikalo pažeisti.

Kreditoriai sutinka su skolininko (įmonės taikos sutarties atveju daugiau nei 75 proc. reikalavimų vertės turinčių kreditorių pritarimas) arba nemokumo pareigūno pasiūlymais (administravimas, paprasta dauguma, arba visų kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti, ir daugumos pirmosios eilės teises turinčių kreditorių pritarimas bylose, kuriose mažai tikėtina, kad kreditoriams, kurių reikalavimai neužtikrinti, bus grąžinta skola).

Patvirtintos įmonės taikos sutarties atveju visi kreditoriai, kurių reikalavimai neužtikrinti pasiūlymų pateikimo metu, yra saistomi sutarties.

15 Kokios yra kreditorių teisės po nemokumo bylos užbaigimo?

Užbaigus nemokumo bylą, kreditoriai gali patikėtiniui apskusti atleidimą nuo įsipareigojimų, be to, jie taip pat turi teisę pateikti prašymą atnaujinti bylos nagrinėjimą.

Be to, kaip aptarta pirmiau, nors nemokumo bylos užbaigimas ir skolininko atleidimas nuo įsipareigojimų paprastai reiškia, kad skolininkas atleidžiamas nuo visų skolų ir prievolių Jungtinėje Karalystėje, už kurias jis buvo atsakingas nemokumo dieną, galioja tam tikros išimtys. Todėl kreditoriai vis tiek gali turėti teises siekti susigrąžinti šias tam tikras panaikintas skolas, nepaisant to, kad nemokumo byla buvo užbaigta.

Kreditoriai taip pat gali reikalauti, kad, užbaigus bylą, jiems būtų paskirstytos lėšos (kurių jie nelaiko banke).

16 Koks subjektas turi padengti nemokumo bylos sąnaudas ir išlaidas?

Nemokumo byloje patirtos išlaidos turėtų būti sumokamos naudojant iš turto gautas pajamas. Tačiau jeigu lėšų bylos išlaidoms sumokėti nepakanka, o bankroto administratorius yra patikėtinis, tuomet šios išlaidos bus sumokėtos iš viešųjų lėšų. Jeigu patikėtinis yra nemokumo specialistas ir neveikia kaip bankroto administratorius, tuomet patikėtinis gali kreiptis į pareiškimą pateikusį kreditorių siekdamas išsiaiškinti bet kokias abejotinas aplinkybes, kuriomis, siekiant sumokėti bylos išlaidas, surinkta nepakankamai lėšų. Iš (parduoto) turto pajamų turi būti sumokamos patirtos išlaidos, tik tuomet lėšas galima grąžinti kreditoriams.

17 Kokios yra taisyklės dėl sandorių, kurie yra nenaudingi visiems kreditoriams bendrai, pripažinimo niekiniais, jų nugalinimo ar jų nevykdytinumo?

Nepagrįstas turto perleidimas, nesažiningos lengvatos ir kiti apgaulingi sandoriai pagal bendrąją teisę ir 2016 m. įstatymo 98 straipsnio 11 dalį ir 99 straipsnio 8 dalį gali būti ginčijami.

Nepagrįstą turto perleidimą, kurį atliko skolininkas, gali ginčyti bet kuris kreditorius, kuris tokiu laikomas atsižvelgiant į nemokumo dieną arba iki nemokumo dienos arba prieš priimant patikos dokumentą arba skolininko mirtį susidariusias skolas. Šį perleidimą, priklausomai nuo bylos, taip pat gali ginčyti patikėtinis, pagal patikos dokumentą veikiantis patikėtinis arba teismo įgaliotinis.

Nepagrįstą turto perleidimą galima ginčyti tais atvejais, kai dėl tokio perleidimo bet koks skolininko turtas buvo perleistas arba buvo panaikinta arba atsisakyta bet kokio skolininko reikalavimo ar teisės ir įvyko bet kuri iš šių aplinkybių:

- skolininko turtas tapo nemokus (išskyrus turto nemokumą po skolininko mirties fizinio asmens atveju); arba
- skolininkas sudarė patikos dokumentą, kuris tapo užtikrintu patikos dokumentu; arba
- skolininkas mirė ir per 12 mėnesių nuo mirties jo turtas tapo nemokus; arba
- skolininkas mirė ir per minėtą 12 mėnesių laikotarpį pagal 1889 m. (Škotijos) Teismo įgaliotinių įstatymo 11A straipsnį buvo paskirtas teismo įgaliotinis, kuris administruoja turtą ir turtas mirties dieną buvo visiškai nemokus; ir
- turtas buvo perleistas atitinkamą dieną.

Turto perleidimo diena yra diena, kurią faktiškai buvo perleistas turtas, o „atitinkama diena“ reiškia, kad faktinis turto perleidimas yra palankus:

- asmeniui, kuris yra skolininko partneris, t. y. atitinkama diena yra ne ankstesnė diena nei 5 metai iki nemokumo datos, patikos dokumento išdavimo arba, priklausomai nuo bylos, nuo skolininko mirties; arba
- bet kuriam kitam asmeniui, t. y. atitinkama diena yra ne ankstesnė diena nei 2 metai iki minėtos dienos.

Jeigu pateikiamas skundas, teismas priima nutartį dėl turto vertės sumažinimo arba tokio skolininko turto nuosavybės atkūrimo arba kitokių tinkamų teisių gynimo priemonių, tačiau teismas tokios nutarties nepriima, jeigu asmuo, siekiantis išlaikyti perleistą turtą, įrodo:

- kad iš karto arba bet kuriuo kitu metu po turto perleidimo skolininko turto vertė buvo didesnė nei jo įsipareigojimai; arba
- kad turtas buvo perleistas už tinkamą atlygį; arba
- kad turto perleidimas
 - buvo gimtadienio arba kalėdinė dovana arba dovana kita proga; arba
 - dovanojimas atliktas kitu labdariniu tikslu asmeniui, kuris nėra skolininko partneris,

ir tokį dovanojimą skolininkas, atsižvelgiant į visas aplinkybes, atliko pagrįstai nedarydamas poveikio jokiai sąžiningai įgytai teisei ir gavus atlygį iš turtą perimančio asmens.

Nesažiningą skolininko pirmaeilį reikalavimą galima ginčyti pagal teisės aktus. Skundą gali pateikti kreditorius, kuris tokiu laikomas atsižvelgiant į nemokumo dieną arba iki nemokumo dienos, išdavus užtikrintą patikos dokumentą arba skolininko mirties dieną susidariusias skolas. Juos taip pat gali ginčyti patikėtinis, pagal užtikrintą patikos dokumentą veikiantis patikėtinis arba teismo įgaliotinis. Dėl sandorio turi būti sukuriamas kreditoriui palankus pirmaeilis reikalavimas, kuris turi įtakos visiems kreditoriams, nes pirmaeilis reikalavimas sukuriamas ne anksčiau kaip: likus 6 mėnesiams iki nemokumo, patikos dokumento, kuris tapo užtikrintas patikos dokumentas, išdavimo skolininkui, arba skolininko mirties, kai per 12 mėnesių po mirties turtas tapo nemokus arba buvo paskirtas teismo įgaliotinis. Tačiau sandorio ginčyti negalima, jeigu jis buvo sudarytas vykdant įprastą prekybą arba verslo veiklą, skola buvo sumokėta grynaisiais pinigais ir ta skola tapo mokėtina jos sumokėjimo momentu (išskyrus atvejus, kai dėl sandorio buvo slaptai susitarta siekiant pakenkti visiems kreditoriams), pagal sandorį šalys prisiėmė abipusius įsipareigojimus (nepaisant to, ar šalys savo atitinkamus įsipareigojimus įvykdo vienu ar skirtingu laiku), išskyrus atvejus, kai dėl sandorio buvo slaptai susitarta, arba

skolininkas suteikė įgaliojimus areštuotam asmeniui sumokėti areštuotas lėšas arba jų dalį areštuotojui, jeigu buvo priimta nutartis dėl mokėjimo arba įsakymas taikyti supaprastintą tvarką ir nutartis arba įsakymas priimtas anksčiau nei buvo areštuotas ieškinio dalykas arba pradėjus vykdyti areštą. Jeigu pateikiamas skundas, teismas, jei jam pateikiami įtikinami įrodymai, priimta nutartį sumažinti skolininko turto vertę arba atkurti ankstesnę padėtį, susijusią su turtu, arba dėl kitos tinkamos teisių gynimo priemonės, jeigu tai nedaro poveikio kokiam nors sąžiningai įgytai teisei ir atsižvelgdamas į tai, ar tokia teisė buvo įgyta už užmokestį iš kreditoriaus, kurio naudai sukurta pirmąeilė teisė, arba jam tarpininkaujant.

Juridinio asmens atveju, jeigu įmonė prieš oficialią nemokumo bylą pirmenybę teikė konkrečiam kreditoriui arba sudarė sandorį už mažesnę vertę, tuomet pareigų turėtojas gali pareikšti reikalavimą naudos gavėjui. Likvidavimo arba administravimo pareigūno prašymu teismas gali panaikinti bet kurios rūšies sandorį arba įpareigoti gavėją taikyti restituciją.

Reikalavimai panaikinti pirmąeilus mokėjimus turi būti susiję su sandoriais, kurie buvo sudaryti per šešis mėnesius iki administratoriaus paskyrimo, likvidavimo pradžios arba per dvejus metus, jeigu pirmąeilis mokėjimas buvo atliktas asocijuotai įmonei.

Reikalavimai panaikinti sandorius, sudarytus mažesne verte, turi būti susiję su sandoriais, sudarytais per 2 metus iki jų įvykių.

Administravimo, likvidavimo byloje arba pagal taikos sutartį paskirtas pareigūnas gali prašyti teismo priimti nutartį dėl sandorio, kuriuo buvo apgauti kreditoriai, peržiūros. Tokį prašymą, teismui leidus, taip pat gali pateikti nuo sandorio nukentėjusi šalis.

Administravimo arba likvidavimo byloje pareigūnas taip pat gali imtis taisomųjų veiksmų bet kurio įmonės direktoriaus, kuris prekiaavo žinodamas apie nemokumą, atžvilgiu, jeigu dėl to kreditoriai patyrė papildomų nuostolių, jeigu jis prekiaavo sukčiaudamas arba piktnaudžiaudamas valdžia.

Jeigu teismui pateikiamas pareiškimas dėl likvidavimo, bet kokie disponavimo turtu veiksmai, atlikti po to, kai buvo pateiktas pareiškimas, negalioja, išskyrus atvejus, kai teismas nusprendžia kitaip.

■ Paskutinis naujinimas: 14/06/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.